

KOKKOLAN KAUPUNKI
KRUUNUPYYN KUNTA
PEDERSÖREN KUNTA

Ylikunnallinen pyörätie Kokkola – Kruunupyy - Pedersöre Maisemaselvitys

Maisemaselvitys

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Yleistä ylikunnallisen pyörätien maisemasta	1
2.1	Lähtötiedot	1
3	Ylikunnallisen pyörätien ympäristön maisema	2
3.1	Maiseman yleispiirteet	2
3.2	Maiseman arvokohteet	4
3.3	Maisemallisesti kauniit kohokohdat.....	13

Ylikunnallinen pyörätie Kokkola – Kruunupyö - Pedersöre

Maisemaselvitys

1 Johdanto

Kokkolan kaupunki, Kruunupyön kunta ja Pedersören kunta suunnittelevat uutta ylikunnallista kevyen liikenteen väylää. Hankkeen taustalla on Suomen hallituksen linjaama ohjelma kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Ohjelman tavoitteena on parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä kunnissa ja vähentää liikenteen kasvihuonekaasujen päästöjä sekä parantaa kansanterveyttä Suomessa. Tavoitteena on, että kävely- ja pyörämatkojen tulisi viimeistään vuoteen 2030 mennessä kasvaa 30 %.

Työn kohteena on kuntarajat ylittävä jalankulku- ja pyörätie, joka on mahdollisimman laadukas ja sujuva työpaikkaliikenteen kannalta. Tekstissä käytetään termiä ”pyörätie” yksinkertaisuuden vuoksi, koska jalankulkijoiden määrä on arvioiden mukaan vähäinen.

Tämä maankäyttö- ja maisemaselvitys on laadittu pyörätien suunnittelun ja toteuttamisen tueksi. Selvityksen on laatinut Kokkolan kaupungin, Kruunupyön kunnan ja Pedersören kunnan toimeksiantosta FCG Finnish Consulting Group Oy.

2 Yleistä ylikunnallisen pyörätien maisemasta

Kokkolan kaupunki, Kruunupyön kunta ja Pedersören kunta suunnittelevat uuden ylikunnallisen pyörätien rakentamista. Suunniteltu ylikunnallinen pyörä sijoittuu olemassa olevien liikenneväylien rinnalle.

Maisema on laaja ja moniselitteinen käsite. Uuden pyörätien rakentaminen aiheuttaa muutoksia maisemaan, mutta ne ovat erittäin paikallisia. Suunniteltu pyörätie kulkee suurilta osin olemassa olevan valtatie 8 vierellä. Rakennettaessa jo rakennetun liikenneympäristön yhteyteen ovat muutokset maisemassa hyvin vähäiset. Pyörätien maisemaa voi tarkastella myös siitä näkökulmasta, miltä maisema tiellä kulkiessa näyttää. Tässä selvityksessä tarkastellaan suunnitellun pyörätien maisemankuvaa yleisesti, pyörätien alueella tai sen lähistöllä sijaitsevia maiseman arvokohteita sekä pyörätiellä kulkiessa maisemallisesti kauniita kohokohtia.

2.1 Lähtötiedot

Ylikunnallisen pyörätien maisematarkastelussa on käytetty seuraavia lähteitä:

- Maanmittauslaitoksen karttapalvelu Paikkatietoikkuna.fi (Maanmittauslaitos)
- Maisemanhoito – Maisema-alueityöryhmän mietintö I (Ympäristöministeriö 1992)
- Pohjanmaa Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021 (Ympäristöministeriö 2021)
- Museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkuna, rky.fi (2009) ja karttapalvelu museoverkko.fi (Museovirasto)
- Pohjanmaan maakuntakaava 2040 (Pohjanmaan liitto 2020) ja siihen liittyvät selvitykset ja liitteet

- Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavat (Keski-Pohjanmaan liitto 2003, 2007, 2012, 2016, 2022) ja siihen liittyvät selvitykset ja liitteet
- Kokkolan strateginen aluerakenneyleiskaava 2040 (Kokkolan kaupunki 2022)
- FCG Finnish Consulting Group Oy:n ottamat valokuvat

3 Ylikunnallisen pyörätien ympäristön maisema

3.1 Maiseman yleispiirteet

Ympäristöministeriön maisema-alue työryhmä on laatinut Suomen maisemamaakuntajaon. Maisemamaakunnat ovat alueita, joilla on omat maiseman tyypilliset luonnon- ja kulttuuripiirteet. Maisemamaakuntien kuvaukset ovat otteita Ympäristöministeriön maisema-alue työryhmän mietinnöstä I (Ympäristöministeriö 1992).

Kokkola kuuluu suurimmilta osin maisemamaakuntajaossa Keski-Pohjanmaan jokiseutuun ja rannikkoon. Sen maisemaa on kuvailtu seuraavasti:

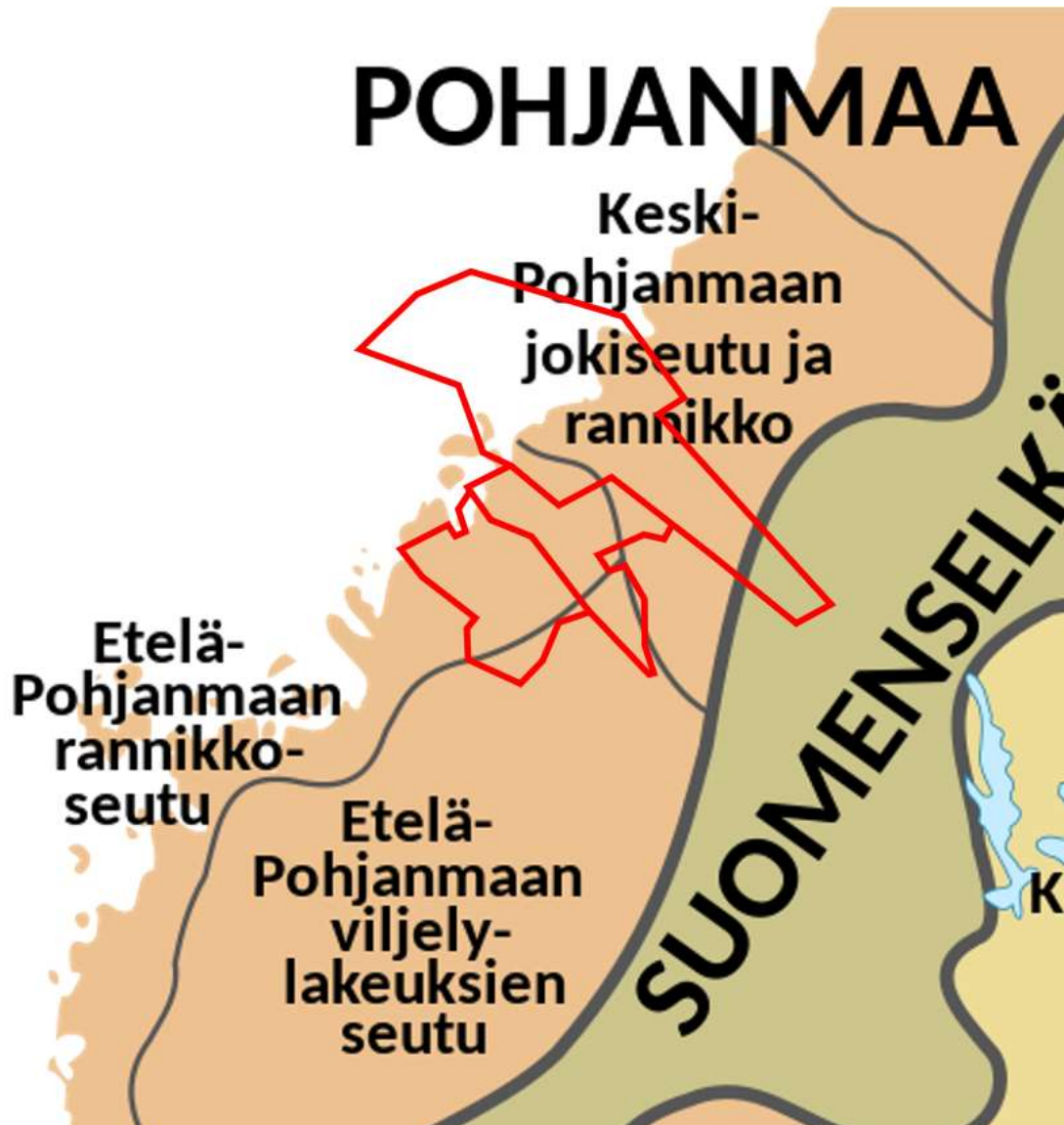
”Lakeus jatkuu Etelä-Pohjanmaan rannikkoseudun eteläosissa rannikolle asti, missä merenlahtiakin on kuivattu pelloiksi. Vaasan saariston tienoilta pohjoiseen rannikko on loivasti kumpuilevaa, lohka-reista moreenialuetta, päinvastoin kuin maamme etelärannikolla, missä saaristo koostuu kalliomuodoista. - - Rannikkoseutu on muusta maakunnasta poiketen eteläboreaalista kasvillisuusvyöhykettä. Puustossa on paljon kuusta ja lehtipuitakin. Metsät ovat vanhempia kuin muualla maakunnassa ja ne jatkuvat aina ulkosaaristoon saakka. Suot ovat usein pieniä.

Mantereen puolella asutus muistuttaa viljelylakeuden alueella Etelä-Pohjanmaan viljelylakeuden seutua: muualla se on hakeutunut kivikkojen ulkopuolisille yläville tasanteille joko pienten jokien rantamille tai meren lahtien tuntumaan. - - Vaikka jotkut kunnat ovat nykyään kaksikielisiä, ilmentää muun muassa rakennuskanta vieläkin paikallisen suomenruotsalaiskulttuurin omaleimaisuutta. Rannikolla ilmenevät pitkät kulttuuriperinteet monien vanhojen rakennusten säilyttämisenä.”

Kruunupyy ja **Pedersören kunta** kuuluvat suurimmilta osin maisemamaakuntajaossa Etelä-Pohjanmaan rannikkoseutuun. Sen maisemaa on kuvailtu seuraavasti:

”Keski-Pohjanmaan jokiseutua ja rannikkoa luonnehtivat kapeahkot jokilaaksojen viljelyalueet ja niiden väliin jäävät laajahkot karut ja soiset moreeniselänteet. Maasto on suhteellisen tasaista, mutta paikoin kumpareista. Paksu moreenipeite on drumlinisoitunut suuressa osassa aluetta. Soiden laajuus on seurausta lähinnä yleisestä tasaisuudesta. - - Manner päättyy rannikkoon jyrkemmin kuin Etelä-Pohjanmaalla. - -

Jokien yläjuoksulla asutus on yleensä sijoittunut laakson reunalla oleville kumpareille. Pellot ovat asutuksen ja joen välissä. Keski- ja alajuoksulla rakennukset sijaitsevat jokityrällä. Seudun erikoisuus on leveärunkoinen, sivukamarillinen asuinrakennus. Peltoviljelyn ohella karjanpidolla on ollut tärkeämpi merkitys kuin Etelä-Pohjanmaalla. - -”

Kuva 1: Ote Suomen maisemamaakuntajakokartasta. Kokkolan, Kruunupyö ja Pedersören kunnan likimääräiset sijainnit esitetty punaisilla rajauksilla.

Suunnitellun pyörätien ympäristö on suurelta osin tavanomaista maa- ja metsätalousoympäristöä. Pyörätie kulkee myös joidenkin teollisuus-, varasto-, liike-, toimitila- ja logistiikka-alueiden läpi tai vierellä. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi suunniteltu Kruunuportin alue Kokkolan rajalla sekä Kruunupyön nykyiset teollisuusalueet ja suunnitellut toimitilarakennusalueet. Maisemallisesti mielenkiintoisia ympäristöjä ovat usein arvokkaat maisema-alueet ja merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Arvoalueista poiketen mielenkiintoisia maisemia voivat olla myös esimerkiksi kyläalueet, joita sijaitsee Kruunupyöstä etelään Hopsala ja Norrby.

3.2 Maiseman arvokohteet

Suomessa maankäyttöä ohjaa Maankäyttö- ja rakennuslaki (1999/132), jonka tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle elinympäristölle ja edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys. Laissa määrätään muun muassa siitä, että maakuntaliittojen ja kuntien tehtävänä on alueidensa suunnittelu. Suomen valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että valtakunnallisten arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, kohteiden alueellinen monimuotoisuus ja ajallinen kerroksisuus turvataan maakuntien suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) on hyväksytty valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Suomessa on 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Ne ovat Suomen maaseutujen edustavimpia kulttuurimaisemia, joissa yhdistyy arvokkaat monimuotoinen kulttuuri-vaikutteinen luonto, hoidettu viljelymaisema ja perinteinen rakennuskanta. Suunniteltu pyörätie ei kulje valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella tai sellaisen välittömässä läheisyydessä. Suunniteltua pyörätietä lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on Purmonjokilaakson viljelymaisemat noin 13 kilometrin etäisyydellä pyörätien eteläisestä päätepisteestä etelään Pedersören kunnassa.

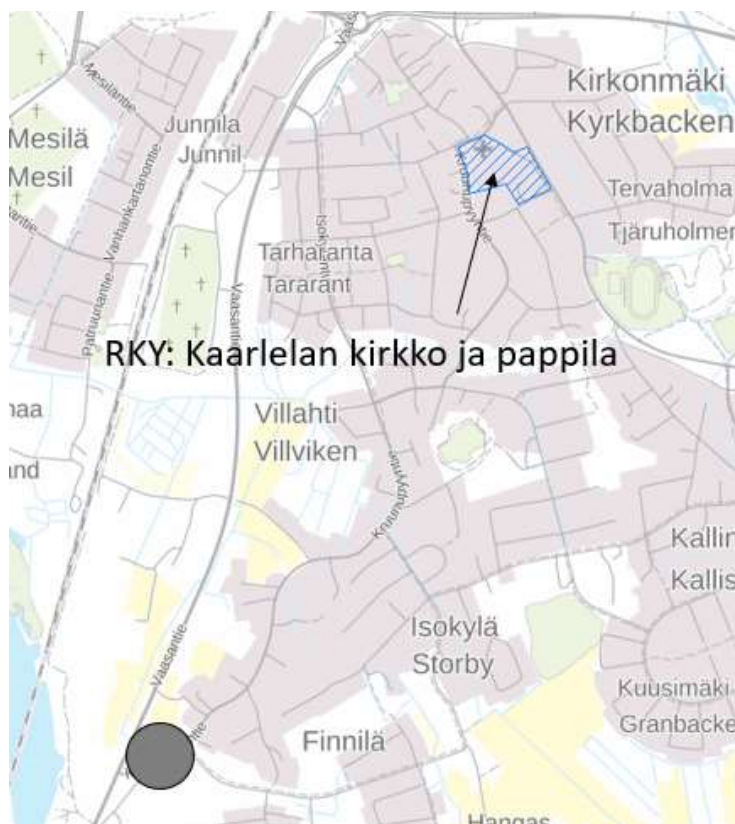
Kuva 1: Ote Maanmittauslaitoksen taustakartasta, jossa näkyy valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet mustalla rajauksella. Suunnitellun pyörätien likimääräinen eteläinen päätepiste merkitty harmaalla pallolla. Maanmittauslaitos 2022.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) ovat museoviraston inventoinnin tulos. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristökohteet antavat ajallisesti, alueellisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä Suomessa.

Kokkola

Kokkolan kaupungin alueella suunnitellun pyörätien alueella tai sen lähistössä ei ole RKY-alueita. Lähin RKY-alue sijaitsee suunnitellun pyörätien pohjoisesta päätepisteestä noin kahden kilometrin päässä koillisessa. RKY-alue on Kaarlelan kirkko ja pappila.

Kuva 2: Ote Maanmittauslaitoksen taustakartasta, jossa on esitetty RKY-alueet sinisellä vinoviivoitetulla merkinnällä. Suunnitellun pyörätien likimääräinen pohjoinen päätepiste esitetty harmaalla pallolla. Maanmittauslaitos 2022.

Kruunupyy

Kruunupyyn taajama-alueella on kaksiosainen RKY-kohde Kruunupyyn pappila ja Torgaren pappila. Suunniteltu pyörätie kulkee valtatie 8 varrella, mutta keskustan alueella on useita kevyen liikenteen väyliä, jotka yhdistyvät suunnitellun pyörätien ohella osaksi laajempaa liikenneverkkoa. Keskustan pyörätielle poiketessa voi kulkea Kruunupyyn kirkon ympäristön lävitse Kruunupyynjoen mutkittelevaa rantaa pitkin.

Kyseistä RKY-aluetta on kuvailtu Museoviraston rky.fi-sivustolla seuraavasti:

”Kruunupyyn kirkko ympäristöineen edustaa perinteistä pohjalaisen jokivarsiasutuksen kirkonkyläkeskusta yhteisöllisine kokoontumispaikkoineen. Empirekirkon on rakentanut kuuluisaan pohjalaiseen kirkonrakentajasukuun kuulunut Heikki Kuorikoski 1822 pohjanaan Yli-intendentinviraston suunnitelmat. Kirkon ympäristöön kuuluu kappalaisen pappila sekä matkan päässä kirkkoherran pappila Torgare. Kirkon läheisyydessä on säilynyt myös käräjätalo.

Kirkonkylän rungon muodostaa kylän halki virtaava Kruunupyynjoki ja sen polveilua seuraava kylätie. Historiallinen rakennuskanta keskittyy joen rannoille. Kylätaajaman reunalla oleva suuri puukirkko tapuleineen hallitsee maisemaa. Kappalaisen pappila sijaitsee joen etelärannalla ja kirkkoherran pappila, Torgaren pappila, kirkonkylän itälaidalla joen vartta seuraavan vanhan maantien varrella.

Kirkon vieressä jokirannassa on paikalliseen talonpoikaiseen tapaan rakennettu käräjätalo, joka on lajissaan ainutlaatuinen. Käräjätalon länsipuolella, Åminnestanissa on yksi harvoista maassamme säilyneistä kirkkotuparyhmistä. Vanhat kirkkotuvat on muutettu pysyväisasunnoiksi. Joen puistomaisella etelärannalla on kappalaispappilan lisäksi muutamia vanhoja pihapiirejä ja pohjoisrannan tien varrella pienimuotoista asutusta. Kaksi myllyä, Biskopskvarnen ja Persjönskvarnen antavat visuaalisen lisänsä jokimaisemalle.

Kruunupyyn empirekirkko on pohjamuodoltaan sisäviisteinen ristikirkko. Ristikeskuksen laajuiselta kahdeksankulmaiselta attikalta kohoaa pieni lanterniini. Ristivarsissa on tympanonpäädyt. Kirkkosalissa on ristikeskuksen laajuinen laakea välikattokupoli, seiniä jäsennoi voimakas kattolista ja ikkunoiden kummankin puolen sijoitetut pilasterit. Edellisestä kirkosta peräisin olevat alaveteliläisen kirkkomaalari Johan Backmanin 1750-luvun lopulla tekemät maalaukset on sijoitettu sakariston kuorista erottavaan seinään ja pohjois- ja eteläristin itäseiniin. Myös komea saarnastuoli kaikukatoksen veistoksineen on Backmanin valmistama.

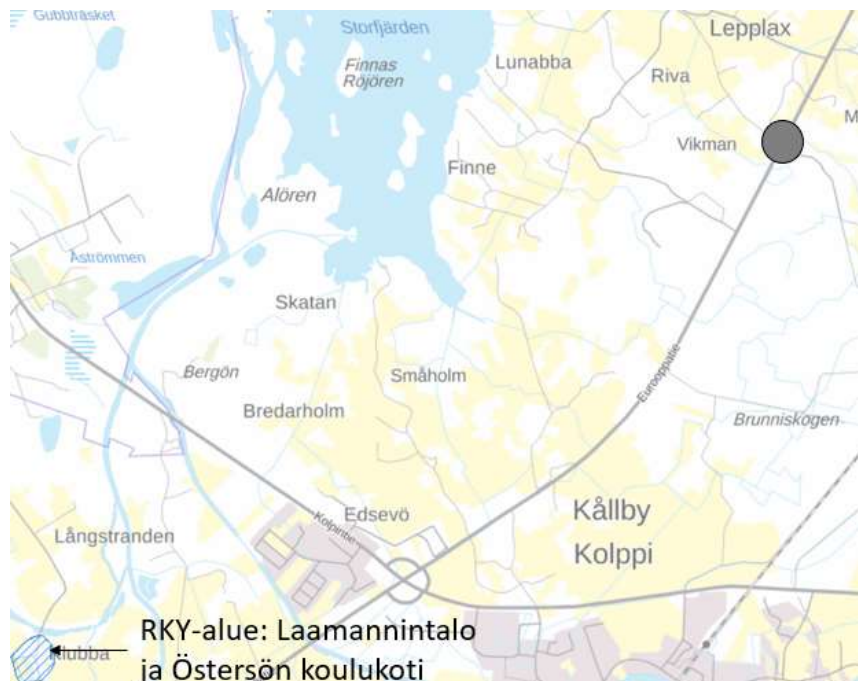
Kruunupyyn kellotapuli on vanhin säilynyt pohjalainen renessanssitapuli. Kellotapulिन rakentamisaikakohdan tiedot vaihtelevat vuodesta 1675 aina 1690-luvun alkupuolelle.

Torgaren pappilan rakennukset ja pihapiiri kuvastavat selkeästi pappilakulttuuria ja pappiloitten rakennustapaa vaiheessa, jolloin pappilan talous perustui maanviljelykseen. Pappilan rakennukset on sijoitettu kahteen pihapiiriin. Pappilan päärakennuksessa on symmetrinen karoliininen pohjakaava keskeissaleineen. Pappilan talouskeskuksen rakennuskantaan kuuluu myös 1840-luvun renkitupa, mankelitupa ja kivinavetta.”

Pedersören kunta

Pedersören kunnan alueella suunnitellun pyörätien alueella tai sen lähistössä ei ole RKY-alueita. Lähin RKY-alue sijaitsee suunnitellun pyörätien eteläisestä päätepisteestä yli kuuden kilometrin päässä lounaassa.

Kuva 3: Ote Maanmittauslaitoksen taustakartasta, jossa on esitetty RKY-alueet sinisellä vinoviivoitetulla merkinnällä. Suunnitellun pyörätien likimääräinen eteläinen päätepiste esitetty harmaalla pallolla. Maanmittauslaitos 2022.

Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt

Maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ja rakennetuille kulttuuriympäristöille ei ole olemassa yhtenäistä arviointimenetelmää, mutta pääsääntöisesti ne edustavat arvokasta kulttuurivaikutteista luontoa ja perinteistä rakennuskantaa maakuntatasolla. Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet määritellään pääsääntöisesti maakuntakaavoissa. Maakuntakaavojen selitteissä ja maakunnan kuntien rakennusjärjestyksissä on usein ohjeita, jotka edistävät kyseisten arvo kohteiden säilymistä. Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteista käytetään hieman eri termejä maakunnasta riippuen.

Keski-Pohjanmaa (Kokkola)

Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on esitetty maakuntakaavassa. Ne on esitetty sekä alueina että kohteina. Alueet ovat nimellä maakunnallisesti tai seudullisesti arvokas maisema-alue ja kohteet ovat nimellä maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristön kohteet on esitetty myös Kokkolan strategisessa aluerakenneyleiskaavassa 2040. Suunniteltu pyörätie ei kulje maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella tai sellaisen läheisyydessä. Pyörätien lähiympäristössä ei ole myöskään maakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Suunniteltua pyörätietä lähimmät kohteet ovat Sokojan kylä (maisema-alue) ja siellä sijaitsevat Rasmusbackenin tienvarsiasiatus ja kivinavetat (kulttuuriympäristökohteet). Ne sijaitsevat yli kolmen kilometrin päässä suunnitellusta pyörätiestä itään. Pyörätien lähistöltä löytyy joitain kiinteitä muinaisjäännöksiä ja muita kulttuuriperintökohteita.

Kuva 4: Ote Kokkolan strategisesta aluerakennelyskaavasta 2040. Suunnittelun pyörätien likimääräinen sijainti rajattu punaisella. Kokkolan kaupunki 2022.

Pohjanmaa (Kruunupyö ja Pedersören kunta)

Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on esitetty maakuntakaavassa. Ne on esitetty sekä alueina että kohteina, mutta niillä on yhteinen nimi maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Pohjanmaalla on esitetty maakuntatasolla myös kulttuurihistoriallisesti merkittäviä tielinjauksia.

Suunnittelun pyörätien läheisyydessä on useita kulttuuriympäristön kohteita Pohjanmaan puolella. Kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus Rantatie (pohjoisosa) kulkee valtatie 8 molemmin puolin mutkitellen. Pyörätie kulkee rantatiellä Kruunupyö taajama-alueella, pienen matkaa valtatie 8 rinnalla Kruunupyöstä etelään sekä pyörätien eteläisessä osassa Lepplaxissa Knäcknäsiintillä.

Aluemaisia maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä on suunnittelun pyörätien läheisyydessä kaksi. Toinen niistä on Kruunupyön kulttuurimaisema, joka kattaa Kruunupyön taajamassa sijaitsevan RKY-alueen, sekä peltoalueita taajaman koillis- ja lounaispuolilla. Lounainen osa maisema-alueesta ulottuu valtatie 8 varteen. Jos valtatie 8 reunaa kulkevalta suunnitellulta pyörätieltä poikkeaa Kruunupyön keskustaan, voi havainnoida myös muita kulttuuriympäristön osia. Toinen maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö on suunnittelun pyörätien eteläisen osan lähistöllä Lepplaxissa. Maisema-alueen nimi on Lepplax-Södö. Edellä mainittuja kohteita on kuvailtu seuraavasti. Rantatien kuvaus teksti on haettu Pohjanmaan maakuntakaavan selostuksesta ja maisema-alueiden kuvaukset Pohjanmaan kulttuuriympäristöjulkaisuista.

Rantatie

”Pohjanmaan kautta kulkivat jo keskiajalla Pohjanmaan Rantatie ja Kyrönkankaan tie. Tiet johtivat Korsholman linnaan. Rantatie Ulvilasta Mustasaareen kulki rannikkokyltien kautta jatkuen pohjoiseen Pohjanmaan Rantatienä Vähäkyrön, Vöyrin ja Oravaisten läpi. Rantatie Turusta Tornioon pitkin Pohjanlahden rannikkoa oli Ruotsin vallan aikana yksi kahdesta päätiestä Suomessa, toinen oli Turku-Viipuri.tie. - -

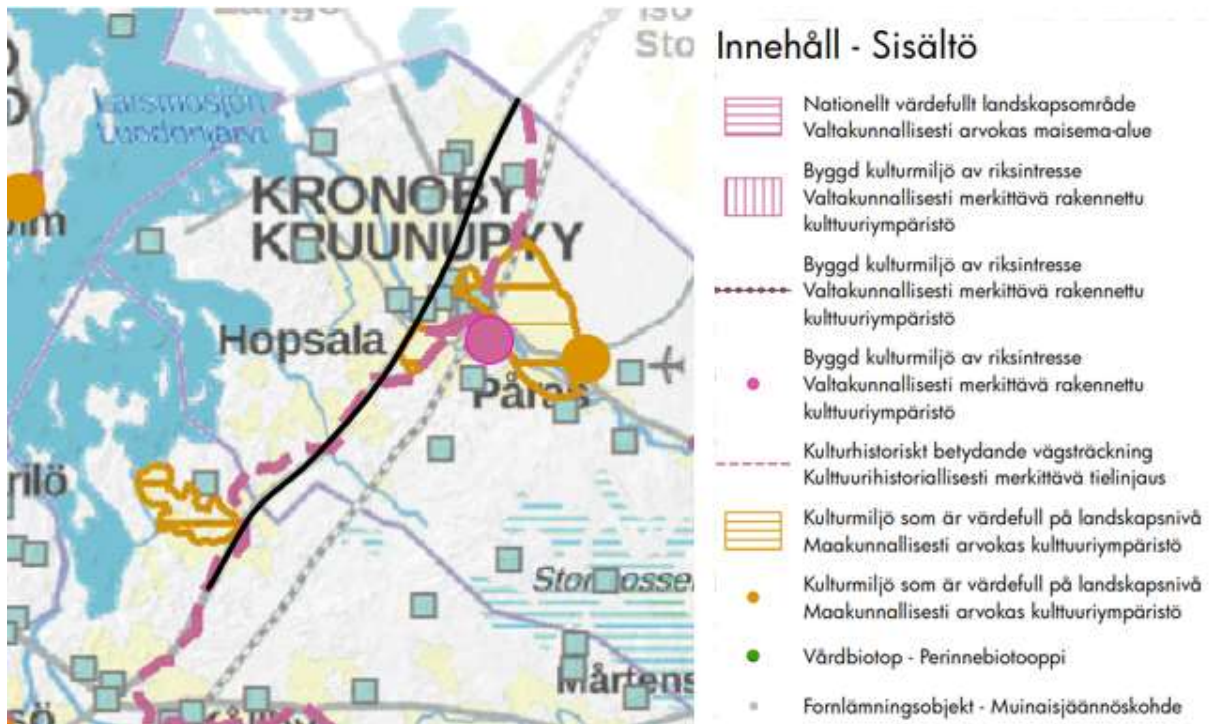
Pohjanmaan Rantatie ja Kyrönkankaan tie jäävät nykyisin paikoitellen uudempien teiden alle. Joillakin paikoin niitä käytetään kyläteinä, metsäteinä ja polkuina. Ne ovat vielä tunnettuja ja ovat pysyneet ihmisten tietoisuudessa. Osan vanhoista teistä on Liikennelaitos luokitellut museoteiksi ja -silloiksi. Nämä ovat Minnestodsvägen Oravaisissa 1600-luvulta, Tuovilan kivilta vuodelta 1781 Mustasaarella, Nybro vuodelta 1842 Närpiössä ja Harrströmin silta vuodelta 1898 Korsnäsissä.”

Kruunupyön kulttuurimaisema

”Rajaukseen kuuluu kaksi RKY 2009 -aluetta: Kruunupyön kirkko ympäristöineen ja Torgaren pappila. Maisemarakenteen hallitsevin elementti on jokilaakso, jossa kylätie ja asutus myötäilevät jokea. Keskustassa vanha asutus sijoittuu nauhamaisesti Kruunupyönjoen varteen. Keskustan ulkopuolella asutus on pääosin sijoittunut taloryhmiksi rinteille ja mäenkumpareille jokilaakson varteen.”

Lepplax-Södö

”Vanha asutus on kerääntynyt maiseman korkeimpiin kohtiin, uudempi asutus sijoittuu sekä vanhan rakennuskannan sekaan että alavammille maille. Kulttuurimaisema koostuu lampaiden, hevosten ja lehmien laidunmaista, viljellyistä pelloista sekä hedelmä- ja puutarhaviljelmistä. Södössä on seitsemän mäenkumpareille rakennettua taloa.”

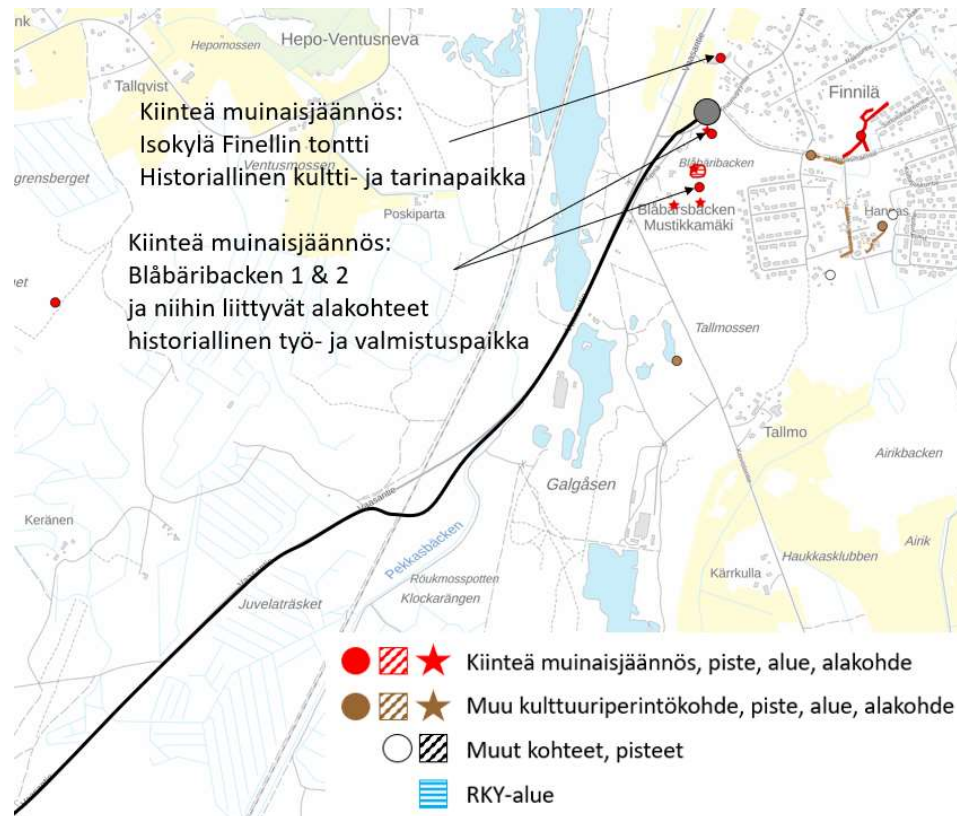

Kuva 5: Ote Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 Kulttuuriympäristön teemakartasta. Suunnittelun pyörätien likimääräinen sijainti esitetty mustalla viivalla. Pohjanmaan liitto 2020.

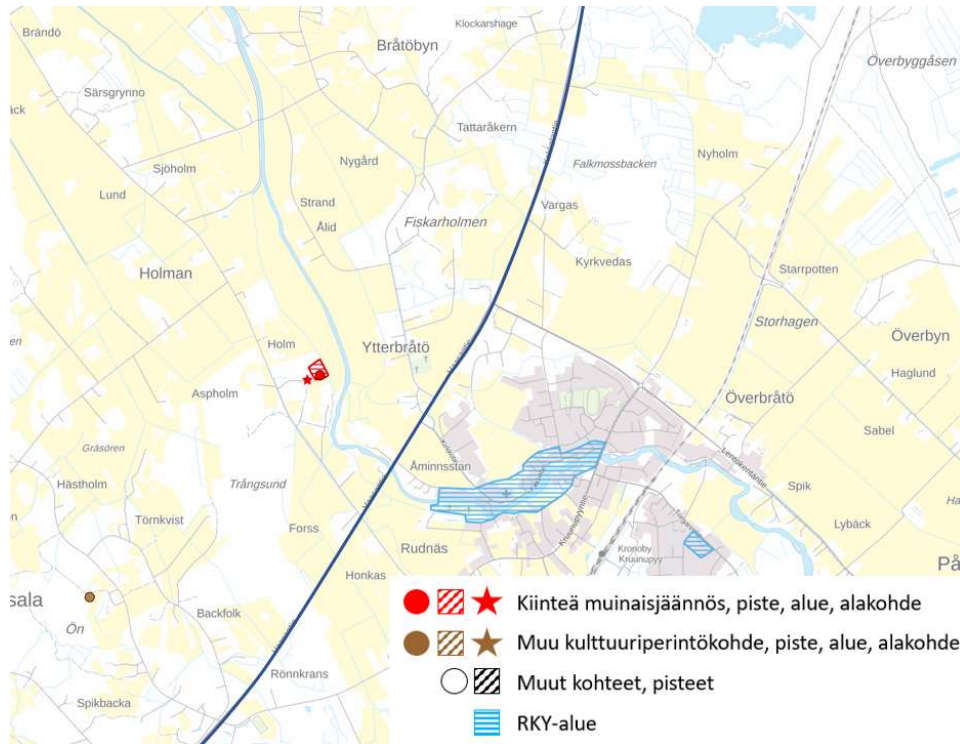
Muinaismuistot ja muut kulttuuriperintökohteet

Muinaisjäänökset ovat ihmisten toiminnasta jääneitä kiinteitä kohteita tai irtaimia muinaisesineitä. Kaikki kiinteät muinaisjäänökset ovat Suomen muinaismuistolain (295/1963) mukaan rauhoitettuja, ja kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty ilman muinaismuistolain mukaista lupaa. Kiinteiksi muinaismuistoiksi lukeutuvat muun muassa maa- ja kivikummut, erilaiset kivirakennelmat ja kiveykset, vanhat haudat ja kalmistot, kalliomaalaukset ja -piirroset.

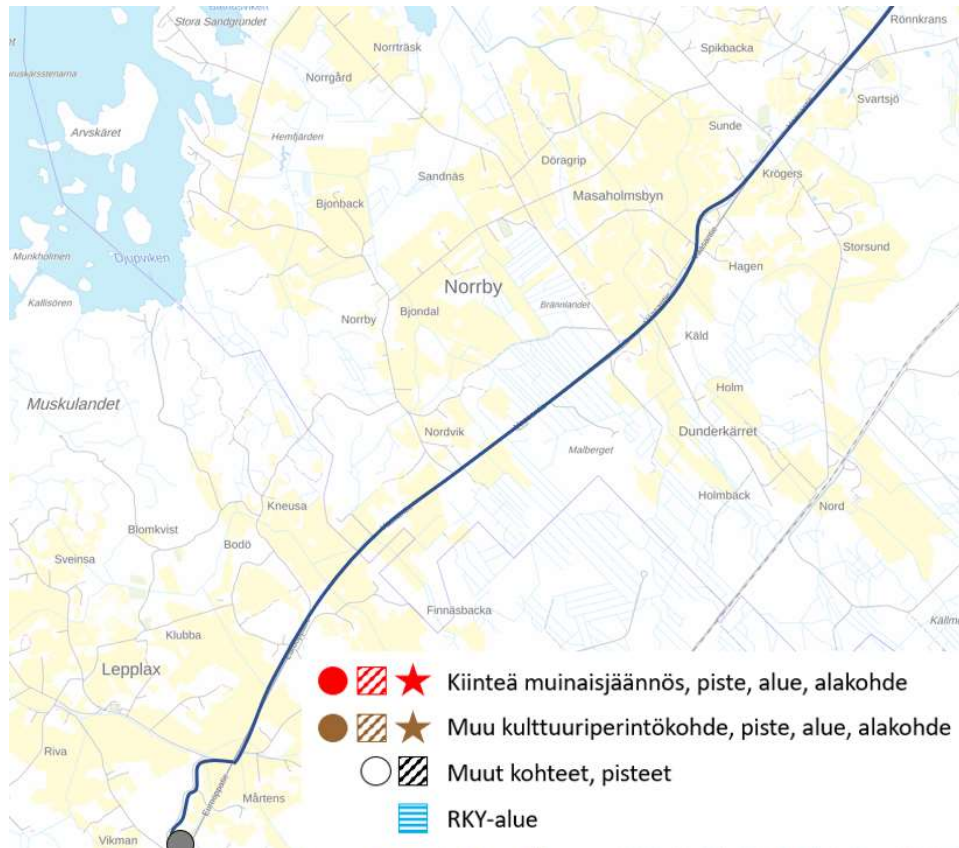
Suunnittelun pyörätien lähistöllä on muutamia muinaismuistokohteita ja muita kulttuuriperintökohteita. Niitä ovat suunnittelun pyörätien pohjoisen päätepisteen lähistöllä oleva historiallinen työ- ja valmistuspaikka Blåbäribacken (1&2) sekä historiallinen kultti- ja tarinapaikka Isokylä Finellin tontti. Kruunuportin asemakaava-alueella Kokkolan kaupungin rajan lähellä sijaitsee historiallinen työ- ja valmistuspaikka Norrmossen ja historiallinen kulkuväylä Rantatie. Muut muinaismuistokohteet ja muut kulttuuriperintökohteet sijaitsevat yli 300 metrin säteellä suunnitellusta pyörätiestä.

Kuva 6: Ote Museoviraston karttapalvelusta suunnitellun pyörätien pohjoisosasta, jossa näkyy kiinteät muinaisjäännökset, muut kulttuuriperintökohdet ja muut kohteet. Suunnitellun pyörätien likimääräinen pohjoinen päätepiste esitetty harmaalla ympyrällä, ja pyörätien likimääräinen reitti mustalla viivalla. kartta.museoverkko.fi

Kuva 7: Ote Museoviraston karttapalvelusta suunnitellun pyörätien keskiosista, jossa näkyy kiinteät muinaisjännökset, muut kulttuuriperintökohteet ja muut kohteet. Pyörätien likimääräinen reitti esitetty mustalla viivalla. kartta.museoverkko.fi

Kuva 8: Ote Museoviraston karttapalvelusta suunnitellun pyörätien eteläosasta, jossa näkyy kiinteät muinaisjännökset, muut kulttuuriperintökohteet ja muut kohteet. Suunnitellun pyörätien likimääräinen eteläinen päätepiste esitetty harmaalla ympyrällä, ja pyörätien likimääräinen reitti mustalla viivalla. kartta.museoverkko.fi

3.3 Maisemallisesti kauniit kohokohdat

Maiseman kokeminen on hyvin yksilöllistä. Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet ovat kuitenkin harkiten määriteltyjä, ja niissä yhdistyy luonnon ja rakennetun ympäristön monimuotoisuus, sekä usein ympäristön pienpiirteisyys. Tavanomainen metsä- tai peltomaisema ei tarjoa katsojalle monipuolista katsottavaa. Rakennukset ja niiden yksityiskohdat, rakennusryhmät sekä maisemallisesti mielenkiintoiset kalliomuodostumat, maisemapuut ja istutetut puuryhmät koetaan usein ympäristöä rikastuttavina elementteinä. Suunnitellulla pyörätiellä kuljettaessa edellisessä kappaleessa esitetyt merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja arvokkaat maisema-alueet voitaisiin luokitella maisemallisesti kauniiksi kohokohdiksi.

Muutoin suunnitellun pyörätien ympäristö on suurelta osin tavanomaista maa- ja metsätalousoympäristöä. Pyörätie kulkee myös joidenkin teollisuus-, varasto-, liike-, toimitila- ja logistiikka-alueiden läpi tai vierellä. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi suunniteltu Kruunuportin alue Kokkolan rajalla sekä Kruunupyöpyyn nykyiset teollisuusalueet ja suunnitellut toimitilarakennusalueet. Maisemallisesti mielenkiintoisia ympäristöjä arvoalueista poiketen tai niiden lisäksi voivat olla esimerkiksi kyläalueet, joita sijaitsee Kruunupyöpystä etelään Hopsala ja Norrby.

Kuvat 9 &10: Kuvia Kruunupyyistä Kirkkotieltä RKY-alueelta. FCG Finnish Consulting Group, Max Mannola.

Kuva 11: Kuva Tranubäckstågetilta Kruunupyyyn RKY-alueelta. FCG Finnish Consulting Group, Max Mannola.

FCG Finnish Consulting Group Oy

Laatinut:

Hilja Léman
maisema-arkkitehti MARK

Tarkastanut:

Riikka Ger
maisema-arkkitehti MARK

*FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan (Kokkolan kaupunki, Kruunupyyn kunta, Pedersören kunta) toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. **FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.***

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.